

AMIKOR A NAGYSZÜLEIM GYERMEKEK VOLTAK

A MÚLT ÉS A JELEN ÖSSZEHASONLÍTÁSA, A MÚLT ÉS
A JELEN KAPCSOLATA

Készítette:

Ádám Ferencné (Szabó Anna Kornélia)

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

A 2. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I. a) Bemutatom a nagyszüleimet					
A)	A tanító felolvassa a <i>Bemutatom a nagyszüleimet</i> című írást. 3 perc	Hangulati előkészítés Figyelmes hallgatás Szövegértés	Frontális – bemutatás		P1 (Bemutatom a nagyszüleimet)
B)	A tanulók befejezik a következő mondatot: Nekem a nagyszüleimről az jut eszembe... 5 perc	Hangulati előkészítés Emlékek felidézése Szóbeli kifejezőkészség	Frontális – beszélgetőkör		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. b) Csoportalakítás					
A)	A tanító a táblára szétszórt alakzatban annyi számot ír, ahány tanuló részt vesz a foglalkozáson. A tanulók a számok alá teszik a hozott képeket. Az 1., 2., 3., 4. kép tulajdonosa alkotja az első csoportot, az 5., 6., 7., 8. kép tulajdonosa alkotja a második csoportot stb. A csoportalakítás után a tanító kiosztja a névkártyákat, és mindenki a saját képe alá teszi a nevét. A képeket mindenki megtekinti, majd a sajátjával a csoport asztalához megy. 5 perc	Irányított megfigyelés Rendszerezőképesség	Frontális – csoportalakítás	behozott képek, gyurmaragasztó, névkártyák	
B)	A tanító feliratokat helyez az asztalokra. A tanulók ahhoz az asztalhoz ülnek, ahol dolgozni szeretnének. 3 perc	Csoportalakítás Választás	Frontális – csoportalakítás		Feliratok: „nagy-mama”, „nagy-papa”, „nagy-szülők”, „dédi” (egyből lehet több is)
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II. a) Történet a képhez. Miért ezt választottad? Mikor készült?					
A)	Minden csoport kap egy olyan képet, amely egy idős embert ábrázol gyermekkel. A kép kapcsán mindenki elmesél egy történetet. 10 perc	Emlékek előhívása Figyelem fejlesztése Szóbeli kifejezőkészség Empátia	Kooperatív – háromlépcsős interjú	idős embert gyermekkel ábrázoló képek (csoportonként egy)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B)	A gyerekek röviden bemutatják családjukat, első-sorban a nagyszüleit. 8 perc	Emlékek előhívása Figyelem fejlesztése Szóbeli kifejezőkészség	Kooperatív – háromlépcsős interjú		
II. b) Történet a képhez					
A)	A csoportok képeket rendeznek időrend szerint sorba, a képen lévő személy körülbelüli életkorának megállapításával. 5 perc	Sorbarendezés Időérzék Rendszerezőképesség Együttműködés	Kooperatív – sorba rendezés (kétdimenziós rejtvény)	különböző korú emberek képei	
B)	A gyerekek kiválasztják az egyik képet, és a képen lévő kérdésekre válaszolnak. A válaszokat leírják. A feladatot közösen ellenőrzik. 7 perc	Megfigyelés Gondolkodás Együttműködés Íráskészség	Csoportmunka – feladatmegoldás	D1 (Falusi élet) D2 (Anyák napja) írószer, írólap vagy füzet	
II. c) A képek bemutatása, megbeszélése					
A)	A gyerekek bemutatják a képeket (képsorozatokat), melyekkel dolgoztak. Arról beszélgetnek, hogy hol, mikor készülhettek a képek, kik lehetnek a szereplői, kik lehetnének még a képen. 5 perc	Rész-egész kapcsolat érezéltetése Kreativitás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális – beszélgetőkör	az előző feladatok képei rajzok	
B)	A tanító régi életképeket mutat a csoportoknak. A gyerekek arról beszélgetnek, hogy hol, mikor készülhettek a képek, kik lehetnek a szereplői, kik lehetnének még a képen. 8 perc	Rész-egész kapcsolat érezéltetése Kreativitás Szóbeli kifejezőkészség	Kooperatív – szóforgó		régi életképek

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. d) Hagyományok, néphagyományok					
A)	A gyerekek rajzot készítenek saját családjukról olyan eseményközben, amelyet az életképeken láttak. 15 perc	Élmények előhívása Alkotás	Frontális – önálló feladatmegoldás	rajzeszközök, rajzlap	
B)	A gyerekek Márton napjához kötődő népi játékot játszanak. 15 perc	Népszokás megismerése Figyelem Bizalom	Frontális – játék	kendő, süveg	P4 (Márton-nap)
C)	A tanítói bemutatja Rákos Sándor: <i>Nagymama</i> c. versét. A gyerekek a verssorokat ismétlik, közben a vers tartalmának megfelelő mozdulattal egészítik ki. 10 perc	Verbális emlékezet fejlesztése Ritmusérzék Figyelem	Frontális – bemutatás, játék	D3 (Rákos Sándor: <i>Nagymama</i>)	P5 (Vers)
II. e) Régi tárgyak					
A)	A csoportok régi játékok képeit csoportosítják aszerint, hogy fiúk vagy lányok játszottak-e vele. 10 perc	Rendszerezés Összehasonlítás Együttműködés	Kooperatív – strukturált rendezés	játékok képei	
B)	A csoportok megvizsgálják egy cserépedény érzékelhető tulajdonságait. Megbeszélik, hogy mire használták régen, mire használjuk ma. 8 perc	Megfigyelés Érzékelés Összefüggés-kezelő képesség	Csoportmunka – felfedezés, megbeszélés	cserépből készült korsó, kancsó, köcsög	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C)	A gyerekek utcarészlet sematikus rajzát egészítik ki cégtáblákkal, és a kirakatokba berajzolják, amit ott árulnak. 15 perc	Ismeretek előhívása Képzelet Kreativitás Alkotókészség	Frontális – önálló feladatmegoldás		P6 (Utcarészlet)
II. f) Mi volt a szokás? Életképek az 50 évvel ezelőtt élt gyermekek életéből.					
A)	Minden csoport húz egy szókétyát, amelyen rajta van a régen élt gyermekek életéhez kapcsolódó elvégzendő feladat. Miután kipróbálták a feladatokat, a csoportok helyszínt cserélnek. 30 perc	Élményszerzés Empátia Figyelem	Csoportmunka – játék	egy vödör víz, karika, bot, fahasábok, töltőtoll, papír, szókétyák („Karikahajtás”, „Vízhordás a kútról”, „Tűzifahordás”, „Írás töltőtollal”)	P7 (Játékok)
B)	Minden csoport húz egy szókétyát, amelyen rajta van egy régi munkához kapcsolódó elvégzendő feladat. Miután kipróbálták a feladatokat, a csoportok helyszínt cserélnek. 35 perc	Élményszerzés Empátia Figyelem	Csoportmunka – játék	D4 (Memóriajáték) agyag, fonalak, szókétyák („pásztorokodás”, „cserépedény-készítés”, „fonás”)	P8 (Munkák)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C)	A csoportok felidézik a régi majálisok hangulatát, és ehhez kapcsolódó feladatokat próbálnak ki. Miután kipróbáltak egy feladatot, helyszínt cserélnek. 20 perc	Élményszerzés Empátia Figyelem	Csoportmunka – játék	célbadobós játék vagy egy zsámoly és kislabda, medicinlabda, vödör, téstaszűrő, számozott papírhalak, két dobókocka	P9 (Majális)

III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

III. a) Értékelés (saját vélemény megfogalmazása). Most is jó lenne, ha...

A)	A csoportok megbeszélik, hogyan sikerült a feladatokat együtt megoldani. 5 perc	Értékelés Véleménynyilvánítás	Kooperatív – szóforgó		
B)	A gyerekek elmondják, hogy mi tetszett nekik a legjobban a foglalkozáson. 5 perc	Értékelés Véleménynyilvánítás	Frontális – beszélgetőkör		
C)	A gyerekek befejezik a mondatot: Jó lenne, ha most is... 5 perc	Értékelés Véleménynyilvánítás	Frontális – beszélgetőkör		

Mellékletek

P1 BEMUTATOM A NAGYSZÜLEIMET

Nagyszülőből egy főre minimum nulla, maximum négy esik. Törvényesen mindenkinek négy van, mert egy anya és egy apa szülőktől származik, akik pont a mi nagyszüleink. De ettől még lehet, hogy valakinek egy sincs, mert a születésekor már mind a négyen meghaltak.

Nekem átlagban egy nagyszülőm van, az apám apja, vagyis a nagyapám.

Mivel annak idején anyám és apám is eljárt hazulról, én mindig a nagyapámra maradtam. Ő tanított meg járni. (Akkor még tudott, nem kellett neki bot.)

Aztán mikor felnőttem, fölvettem a nyakába. Még jó, hogy nem voltam olyan dundi, mint most, máskülönben ott purcan ki nekem.

Mert minden nagyapának, neki is az a hibája, hogy túl sok pusztit ad, és dedósként kezel. De én akkor is szeretem, mert ő

- főz,
- odaadja a nyugdíját a mamának,
- gondozza a növényeket és a tyúkokat,
- bevásárol (akkor is, ha be akarják csapni a mérésnél).

Együtt él velünk, és nélküle szomorúbb lenne a ház. Ezért nagyon remélem, hogy élete végéig el fog élni.

Amikor meghal, én úgy megsiratom, mintha négyen lettek volna.

Egy olasz kisfiú fogalmazásából

P2 FALUSI ÉLET

A képen található kérdések:

A libapásztorkodás a kislányok dolga volt. Hány libát őriznek a kislányok?

Juliska és Mariska ikertestvérek. Megtalálod őket?

Melyik liba úszott be legmesszebb a tóba?

Milyen szerszámot használnak a terelgetéshez?

Az egyik pásztorlány koszorút fon pitypangból. Hányat készített már?

A héjától mindig nagyon féltették a kislibákat, ezért valaki mindig örködött. Itt van-e ő, és mit csinál?

P3 ANYÁK NAPJA

Kiket köszönt fel Zsoltika május első vasárnapján?

Kire gondoltam? A cicától jobbra helyezkedik el, nadrágot visel, ül, nyakkendője is van.

Készül-e fénykép erről az alkalomról?

Vannak-e háziállatok a szobában?

Igaz-e, hogy apa mama és papa között ül?

Hány csokor virágot kellett beszereznie Zsoltinak, ha a másik nagyit is várják ebédre?

Nagyi már megkapta a virágot és a köszöntőt. Szerinted tetszett neki? Miből gondolod?

P4 MÁRTON-NAP

Márton püspök és a ludak napja november 11. A hagyomány szerint a Szent Márton lúdja kifejezés – főként a Dunántúlon – a nap jellegzetes ételére és az egykori földesúri járandóságra utal. Ilyenkor már le lehet vágni a tömött libát. „Aki Márton-napon libát nem eszik, egész évben éheznek” – tartották. Ez a hagyomány részben az e napon tartott római ünnepi étkezési szokásra vezethető vissza. Másrészt – a legenda szerint – Szent Márton a ludak óljába bújt, hogy püspökké választása elől kitérjen, de a ludak gágogása elárulta rejtekhelyét. Márton-napon országsszerte lakomákat rendeztek, hogy egész esztendőben bőven ehessenek, ihassanak.

A játék szereplői: 1 kereső, Márton püspök, ludak

A játék leírása: A kereső bekötött szemmel járkal. A ludak gágogással irányítják aszerint, hogy Márton püspök merre van. Amikor a kereső megtalálja Márton püspököt, a fejére tesz egy süveget.

P5 VERS

„A nagymama hét pettyes...” sor elmondásakor, mindenki hetet mutat az ujjaival;

„A nagymama ide ugrik és odaugrik.” sor elmondásakor páros lábbon szökellnek a gyerekek egyet jobbra, egyet balra stb.

P6 UTCARÉSZLET

A tanító készítse elő az utcárészlet sematikus rajzát, ahol boltok láthatók, de a cégtáblák üresek. Rajzolás előtt beszéljünk a gyerekekkel arról, hogy mit tudnak nagyszüleikről, milyenek voltak a boltok az ő gyerekkorukban, miket vásároltak. Ha valaki gyorsan elkészül, időkitöltőnek rajzoljon az utcákra járókelőket!

A feladatot úgy is kiadható, hogy a cégtáblákat a tanító elkészíti, a gyermekek beragasztják és kiszínezik a képet, illetve berajzolják a kirakatba az árukat.

P7 JÁTÉKOK

Karikahajtás

Eszköz: 1 db tornakarika, 1db bot

A feladatot célszerű a folyosón, az iskola udvarán vagy a tornateremben végeztetni. A helyszínen kijelölünk egy 4 méteres egyenes szakaszt, ahol a bot segítségével végig kell hajtani a karikát a földön úgy, hogy közben ne álljon meg. A karikához csak bottal lehet hozzáérni. A csoport minden tagja egyszer próbálkozhat.

Vízhordás a kútról

Eszköz: 1db műanyag, 10 literes vödör

A feladatot célszerű a folyosón, az iskola udvarán, vagy a tornateremben végeztetni. A helyszínen kijelölünk egy 2 méteres egyenes szakaszt. A vödörbe 5 l vizet öntünk. Krétával vagy egyéb jelzéssel kijelöljük a kezdőpontot. A kezdőponttól 2 méterre kiteszünk egy tárgyat, amelyet a vízzel töltött vödörrel meg kell kerülni. A csoport minden tagja egyszer próbálkozhat.

Tűzifa hordása

Eszköz: 3-4 db közepes méretű fahasáb

A feladatot célszerű a folyosón, az iskola udvarán vagy a tornateremben végeztetni. A helyszínen kijelölünk egy 2 méteres egyenes szakaszt. Krétával, vagy egyéb jelzéssel kijelöljük a kezdőpontot. A kezdőponttól 2 méterre kiteszünk egy tárgyat, amit a 3-4 fahasábbal a karon meg kell kerülni. A csoport minden tagja egyszer próbálkozhat.

Írás töltőtollal

Eszközök: tanulónként egy 2. osztályos vonalazású papírlap, 1 db. patronos töltőtoll, 1 asztal az íráshoz.

Minden tanuló felírja a papírra a töltőtollal a nevét, lehetőleg úgy, hogy ne essék tintafolt a papíron.

P8 MUNKÁK**Pásztorkodás**

Eszközök: 12 db. memóriakártya

A memóriakártyákat képes felületükkel lefelé helyezzük az asztalra. A kártyákat hármassával, négy sorban rendezzük el.

Egyszerre három képet kell felfordítani, mert három kép tartozik össze, ha valaki téveszt, át kell adnia a játéklehetőséget soron következő társának. A játékosok sorrendjét előre határozzák meg a csoport tagjai megegyezés útján.

Cserépedény készítése

Eszköz: agyag, rajztábla, gyurmakés

A cserépedény készítéséhez a kiadagolt agyagot gyurmakéssel kettéosztjuk. Az egyik feléből egy gombócot gyúrunk, majd tenyérrel palacsintává lapítjuk. Ez lesz az edény alja. Az edény oldalához először hurkákat gyúrunk, majd a hurkákat a palacsinta széléhez

rögzítjük nyomogatással. A hurkákat ezután egymás tetejére rakjuk, s igyekszünk a kezünkkel úgy nyomkodni, hogy ne legyen lyukas az edényünk oldala. A hurkák száma függ vastagságuktól is. Körülbelül 6 cm magas legyen az edény oldala. Az elkészült edényeket hagyjuk kiszáradni. Ha van rá lehetőségünk, égessük vagy égettessük ki.

Fonás

Eszköz: tanulónként 3-3 egyforma hosszúságú gyapjúfonal (kb. 1 m).

A fonáshoz a 3 szál fonalat összefogjuk és megcsomózzuk. Célszerű ennél a feladatnál a tanulóknak párban dolgozniuk.

Egyik fogja a csomót, a másik fonja a fonalat. Ha van rá mód, padhoz vagy székhez egy rövid fonallal rögzíthetjük a fonás ideje alatt a fonalakat. A fonatból készíthetnek karkötőt, övet stb.

P9 MAJÁLIS

A feladatok (minden feladatnál egyszer próbálkozhatnak a csoporttagok):

1. Célba dobás
Egy célbadobós játék vagy zsámoly és kislabda.
2. Halászójáték
Egy merítőhálóval a vödör vízből papírhalak kifogása, a halak különböző pontértékűek.
3. Kockajáték
Két kockával minél nagyobb érték dobása.
4. Súlyemelés
Medicinlabda-emelés a magasba minél többször.